

Mediální
výzkumy

MML-TGI

Software

Ad-hoc
výzkumy

Vývoj
technologí

Nekvalitní bydlení a problémy dětí ve škole aj. oblastech

29. 8. 2015

VÝZKUM TRHU, MÉDIÍ A VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, VÝVOJ SOFTWARE

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9,

tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

e-mail: median@median.cz

Autoři studie v rámci MEDIAN s.r.o.

DANIEL PROKOP

ONDŘEJ NÝVLT

- Zasažení dětí v ČR chudobou a problémy v bydlení (EU-SILC)
- Rozměry nekvalitního bydlení – mezinárodní definice
- Souvislost nekvalitního bydlení a problémů chudých dětí ve škole (NADACE SIRIUS)
- Souvislost nekvalitního bydlení a problémů chudých dětí se zdravím a problémy ve výchově (NADACE SIRIUS)
- Úspěšnost při studiu dětí 10-17 let v kontextu nevyhovujícího bydlení (CHPS)
- Diskuse výsledků

POZN: Prezentace vychází z analýzy společnosti MEDIAN pro MPSV/TAČR Beta a v některých částech je aktualizována dalšími analýzami autorů (slidy 10-16)

MEDIAN

ZASAŽENÍ DĚTÍ V ČR CHUDOBOU A PROBLÉMY V BYDLENÍ

Zasažení domácností v ČR a EU28 těžkou materiální deprivací

Typ domácnosti	ČR		EU28	
	Míra těžké materiální deprivace	Poměr pravděpodobnosti výskytu (proti domácnosti 2 dospělých)	Míra těžké materiální deprivace	Poměr pravděpodobnosti výskytu (proti domácnosti 2 dospělých)
Všechny	6,7 %		8,9	
2 dospělí pod 65 let	5 %	1	6,3	1
2 dospělí + 1 dítě	5,6 %	1,12	6,4	1,02
2 dospělí + 2 děti	4,0 %	0,80	6,3	1,00
2 dospělí + 3 a více dětí	14,4 %	2,88	11,4	1,81
1 dospělý + děti	24,1 %	4,82	19,1	3,03

Zdroj: Eurostat, data za rok 2014, kalkulace poměru pravděpodobností autoři

Zasažení dětí v ČR konkrétními problémy v oblasti bydlení

Oblast	Nedostatek v domácnosti	% zasažených závislých dětí ČR
Nedostatečné vybavení domácnosti	Domácnost si nemůže dovolit počítač	3,1 %
	..... internet	3,2 %
	..... telefon	0,3 %
	..... auto	9,4 %
	..... pračku	0,3 %
	..... barevnou TV	0,1 %
	ALESPŮŇ 1 Z TĚCHTO NEDOSTATKŮ	10,8%
Finanční problémy a omezení	Nemohou si dovolit zaplatit neočekávaný výdaj 9 600 Kč	43,3 %
	..... ročně týdenní dovolenou mimo domov	38 %
	..... maso obden	12,1 %
	Náklady na bydlení jsou velká finanční zátěž	29,5 %
	Splácení půjček je velká finanční zátěž	7,7 %
	Domácnost vychází s příjmy s velkými obtížemi	10,3 %
	Neschopnost splácet - nájemné za byt	4,6 %
	..... - platby za teplo, elektřinu, plyn, vodu	5,4 %
	..... - splátky hypotéky	0,6 %
	..... - splátky ostatních půjček a úvěrů	1,9 %
	ALESPŮŇ 1 Z TĚCHTO NEDOSTATKŮ	57,1 %

Zdroj: EU-SILC 2014

Nebydlení - **68 500 osob**

- 23,6% ženy, 11,9% nezletilí, 10,3% nad 65 let

-> **cca 8 000 dětí ve stavu nebydlení**

Ohrožení ztrátou bydlení - **120 000 osob**

-> **další tisíce dětí** (při stejném zastoupení 13 000)

Zdroj: MPSV

Zasažení dětí v ČR konkrétními problémy v bytových domácnostech

Oblast	Nedostatek v domácnosti	% zasažených závislých dětí ČR
Špatné bydlení a problémy v okolí bytu	A. Nemohou si dovolit dostatečně vytápět byt	4,9 %
	B. Vlhkost a zatékání střechou do bytu	11,2 %
	C. Nedostatek místa v bytě (malý byt)	11 %
	D. Hluk od sousedů nebo z ulice	13,1 %
	E. Špína, jiné problémy se živ. prostředím v okolí bytu	13 %
	F. Vandalismus, kriminalita v okolí	12,4 %
	ALESPOŇ JEDEN Z NEDOSTATKŮ (A-F)	37,3 %

Zdroj: EU-SILC 2014

MEDIAN

ROZMĚRY NEKVALITNÍHO BYDLENÍ – MEZINÁRODNÍ DEFINICE

O výzkumu:

- 5423 domácností s dětmi 0-12 let (CAWI+CAPI)
- Zaměření na referenční dítě (jeho problémy) a faktory na straně domácnosti)
- Dva vzorky: BEZNA POPULACE + OHROZENE RODINY
- 2014/2015, MEDIAN pro Nadaci SIRIUS

Měřené problémy v bydlení:

- Rozloha bytu (v m² na spotřební jednotku)
- Intenzita stěhování
- Náklady vydávané na bydlení
- Právní forma užívání bytu

Omezení vzorku na:

- chudé rodiny s příjmem do 2,4 násobku životního minima (cca cílová skupin S.B., omezení vlivu příjmu souvisejícího s bydlením)
- dítě 7 – 12 let (školní docházka)

Čtyři rozměry nekvality bydlení – souvislost s problémy chudých dětí ve škole

		Procento dětí trpící problémy ve škole (ř. %)
Velikost bytu	standardní (nad 25 m ² na spotřební jednotku)	31,3%
	malá (nad 15-25 m ² na spotřební jednotku)	38,2%
	velmi malá (do 15 m ² na spotřební jednotku)	61,0%
Stabilita – frekvence stěhování	málo časté (méně než 1x za 10 let)	24,6%
	středně časté (1x za 3-10 let)	33,5%
	velmi časté (1x za 3 roky či více)	48,7%
Výdaje na bydlení	do 40 % čistého příjmu	30,1%
	40 až 50% čistého příjmu	32,1%
	nad 50 % čistého příjmu	41,7%
Právní forma bydlení	Vlastnické či družstevní	24,0%
	Nájemní	37,6%
	jiné (ubytovna, soc. služby, u známých)	53,2%
Počet problémů v bydlení	0 ze 4	26,4%
	1 ze 4	40,2%
	2 až 4 ze 4	50,0%
	Všechny chudé domácnosti s dětmi	33,6 %

Regresní analýza – vliv problémů v bydlení na problémy ve škole

	Model 1: Velikost bytu	Model 2: Časté stěhování	Model 3: Zatížení výdaji	Model 4: Forma bydlení	Model 5: Počet problémů v bydlení
Velikost bytu - nad 25 m2 na s.j.	**				
Velikost bytu - nad 15-25 m2 na s.j.	,973				
Velikost bytu - do 15 m2 na s.j.	2,100**				
Stěhování – málo časté		*			
Stěhování - poměrně časté		1,447**			
Stěhování – velmi časté		2,317**			
Výdaje na bydlení - do 40 % čistého příjmu			*		
Výdaje na bydlení - 40-50% čistého příjmu			,864		
Výdaje na bydlení - nad 50 % čistého příjmu			1,356*		
Forma bydlení - vlastnické či družstevní				**	
Forma bydlení – nájemní				1,519**	
Forma bydlení - jiné (ubytovna, soc. služby, u známých)				2,629**	
Počet problémů v bydlení - 0 ze 4					**
Počet problémů v bydlení - 1 ze 4					1,686**
Počet problémů v bydlení - 2 a více ze 4					2,202**
Rodina – úplná biologická	**	**	**	**	**
Rodina - samoživitel(ka)	,852	,796	,851	,761	,794
Rodina – biologický rodič + partner, jiné	2,393**	2,235**	2,387**	2,163**	2,382**
Hlava domácnosti prac. neaktivní	1,939**	1,813**	1,992**	1,686**	1,649**
Rodiče mají maturitu	,536**	,590**	,537**	,615**	,584**
Počet dětí v domácnosti 0-18	1,276**	1,312**	1,311**	1,280**	1,305**
Věk dítěte (7-12, kardinální)	1,025	1,056	1,023	1,029	1,034

Zdroj: Data Nadace Sirius, chudé rodiny (čistý příjem do 2,4násobku životního minima), N=972, nevážené. Predikovaná proměnná: Problémy ve škole. Nagelke R-Square: 0,105(Model 0), 0,112 (Model 1), 0,124 (Model 2), 0,113 (Model 3), 0,128 (Model 4), 0,127 (Model 5)

- Přítomnost 1 problému v bydlení 1,7x zvyšuje šanci na problémy ve škole, kumulace problémů v bydlení 2x zvyšuje šanci
- Velký vliv mají extrémní podoby nekvality:
  - velmi časté stěhování (1x za 3 roky a více)
  - nebytové prostory (ubytovny, azyl. Domy)
  - velmi malý velikost bytu (do 15m na SJ)
- Výdaje jsou nejslabší prediktor – jen při 50% a více a při propojení s dalšími problémy (nestabilita, nekvalita, nebytovost, atd.)

MEDIAN

SOUVISLOST NEKVALITNÍHO BYDLENÍ A PROBLÉMŮ
SE ZDRAVÍM A PROBLÉMY VE VÝCHOVĚ (DATA
NADACE SIRIUS)

Proměnná	Sig.	Exp(B)
Problémy v bydlení	,000	1,695
Rodina _ úplná s 2 biologickými rodiči	,000	
Rodina _ úplná s 1 biologickým rodičem	,075	1,354
Rodina _ neúplná s 1 biologickým rodičem	,034	1,304
Rodina _ jiná	,000	4,026
Počet členů domácnosti	,000	1,306
Pohlaví dítěte – dívka	,002	,748
Věk dítěte	,044	,938
VMB ... pod 1000 obyvatel	,000	
VMB ... 1000 - 4999 obyvatel	,625	,926
VMB ... 5000 - 19999 obyvatel	,678	1,075
VMB ... 20 000 - 99 999 obyvatel	,066	,751
VMB ... 100 000 a více obyvatel	,003	1,558
Konstanta	,000	,150

Pozn: Metoda forward stepwise, 20 iterací. Celková vysvětlující síla modelu: Nagalke-R square výsledného modelu = 0,14. Správně je klasifikováno 66 % případů, které mají nadprůměrnou šanci (cut-off 30 %) na zasažení problémy ve škole, oproti 62 % v nulovém modelu. Model tak má střední či omezenou vysvětlující sílu.

Regresní analýza – vliv na Problémy v komunikaci a ve výchově

Proměnná	Sig.	Exp(B)
Problémy v bydlení	,000	1,579
Rodina _ úplná s 2 biologickými rodiči	,000	
Rodina _ úplná s 1 biologickým rodičem	,001	1,660
Rodina _ neúplná s 1 biologickým rodičem	,000	1,790
Rodina _ jiná	,077	,393
Počet členů domácnosti	,000	1,183
Nejvyšší vzdělání rodičů - ZŠ či SŠ bez maturity	,000	
Nejvyšší vzdělání rodičů - SŠ s maturitou	,000	,555
Nejvyšší vzdělání rodičů – VŠ	,001	,623
VMB ... pod 1000 obyvatel	,000	
VMB ... 1000 - 4999 obyvatel	,396	,884
VMB ... 5000 - 19999 obyvatel	,393	1,146
VMB ... 20 000 - 99 999 obyvatel	,054	,766
VMB ... 100 000 a více obyvatel	,000	1,779
REGION - Praha a Střední Čechy	,000	
REGION - Zbytek Čech	,040	1,331
REGION – Morava	,242	,858
Konstanta	,000	,195

Pozn: Metoda forward stepwise, 20 iterací. Celková vysvětlující síla modelu: Nagalke R square výsledného modelu = 0,14. Správně je klasifikováno 66 % případů, které mají nadprůměrnou šanci (cut-off 30 %) na zasažení problémy ve škole, oproti 62 % v nulovém modelu. Model tak má střední či omezenou vysvětlující sílu.

MEDIAN

ÚSPĚŠNOST PŘI STUDIU DĚTÍ 10-17 LET V
KONTEXTU NEVYHOVUJÍCÍHO BYDLENÍ (CHPS)

O výzkumu:

- 5200 domácností (CAPI + CAWI)
- Longitudinální výzkum (WAVE1: 2015)
- odpovídají i děti 10-17 let (mj. na známky a prospěch)

Měřené problémy v bydlení

- Rozloha bytu (v m² na spotřební jednotku)
- Spokojenost s bydlením
- Právní forma užívání bytu
- Neschopnost platit platby za bydlení v posledním roce
- Pobírání poplatků na bydlení

Souvislost známek a problémů v bydlení

	Celkem	Rozloha bytu (v m ² na spotřební jednotku)		Přestěhování během školního života dítěte		Problém ve splácení bytu či pobírání poplatků na bydlení	
		0 až 24.99 metrů ^A	25 a více metrů ^B	Ano ^A	Ne ^B	Ano ^A	Ne ^B
Počet respondentů	861	74	761	250	609	137	720
Známky – matematika	2,19	2,62 ^B	2,15 ^A	2,44 ^B	2,08 ^A	2,46	2,13
Známky - anglický jazyk	2,13	2,3	2,11	2,33 ^B	2,04 ^A	2,27	2,1
Známky- český jazyk	1,92	2,11	1,91	2,05 ^B	1,86 ^A	2,12	1,88

Zdroj: CHPS, respondenti ve věku 10 až 17 let

Pozn. vysvětlení statistických textů viz tab. 5.2.1

Vysvětlovaná proměnná: PROBLEMY S PROSPĚCHEM

- dítě na SŠ mělo známku 4+ na posledním vysvědčení z ČJ, MATEMATIKY či AJ
- dítě na ZŠ popř známku 3+ na posledním vysvědčení z ČJ, MATEMATIKY či AJ
- dítě opakovalo ročník

-> tento typ prospěchových problémů má cca 43 % dětí

Kontrolní proměnné:

- typ rodiny
- věk dítěte
- typ (úplnost) rodiny
- počet členů domácnosti
- region bydliště
- velikost místa bydliště
- věk hlavy domácnosti
- vzdělání hlavy domácnosti

Proměnná	Sig.	Exp(B)
Problémy v bydlení	0,004	1,576
Nejvyšší vzdělání rodičů - ZŠ či SŠ bez maturity	0	
Nejvyšší vzdělání rodičů - SŠ s maturitou	0	0,486
Nejvyšší vzdělání rodičů – VŠ	0	0,237
Pohlaví dítěte – dívka	0	0,471
Velikost domácnosti	0,048	1,158
Věk	0	1,407
Konstanta	0	0,015

Pozn: Metoda forward stepwise, 20 iterací

Celková vysvětlující síla modelu: Nagalke-R square výsledného modelu = 0,266 a správně je klasifikováno cca 69,6 % případů oproti 56,9 % případů v nulovém modelu. Model tak má střední vysvětlující sílu.

Podle dat CHPS problémy v bydlení cca 1,6x zvyšují šanci, že dítě bude trpět prospěchovými problémy

Kontrolován je typ rodiny, vzdělání, věk atd.

V CHPS bohužel nelze udělat kontrolu příjmu domácnosti (chybí v datech)

MEDIAN

DISKUSE VÝSLEDKŮ

Nezkoumáme vliv chudoby, který se projevuje skrze bydlení? VĚTŠINOU NE:

- bydlení hraje roli i mezi chudými a s kontrolou vzdělání rodičů (SIRIUS)
- bydlení hraje roli při kontrole vzdělání rodičů (CHPS) či vzdělání a zaměstnanosti rodičů (Retrospektivní výzkum MEDIAN)

Nejsou to vlivy rozpadu rodiny (samoživitelka ztratí byt, dítě ovlivní rozvod)? NE:

- vždy kontrolujeme typ / úplnost rodiny

Nezkoumáte jen vliv lidského / sociálního kapitálu? TĚŽKO ŘÍCT:

- mělo by ho odstínit kontrola vzdělání rodičů
- přesto může existovat i jinak a neměřený (alkoholismus, atd.)
- ale tyto projevy mohou být i dopadem nekvalitního bydlení

Nejsou vlivy neadekvátního bydlení jen nepřímé? ANO, ale to nevadí

- Zahraniční analýzy ukazují, že vliv neadekvátního bydlení na problémy dětí ve škole se realizuje přes vyšší stres, hluk, zdraví a jeho dopad na docházku apod.

Nemohou být kauzality opačné? Možná, ale není to pravděpodobné

- Lze si představit kauzalitu problém ve škole -> stěhování, ale reálně asi často nenastává. Další (problém ve škole -> malý byt) jsou skoro vyloučené

Nejde o vliv susedství ? Ano, validní otázka nutná řešit

- Některé US výzkumy ukazují, že špatné bydlení má vliv, protože existuje ve špatných čtvrtích (horší podmínky, menší aspirace)
- Samotné zlepšení bydlení ve stejné čtvrti nemusí nic měnit

Co s tím dále: LONGITUDINÁLNÍ VÝZKUM!

O nás

MEDIAN, s.r.o je nezávislá soukromá společnost pro výzkum trhu, médií a veřejného mínění & vývoj analytického a marketingového software. Společnost působí na trhu od roku 1993 a realizuje všechny typy kvalitativních i kvantitativních výzkumů trhu a veřejného mínění, včetně oficiálních mediálních měření a MML-TGI.

Garance kvality

MEDIAN je členem odborných sdružení:

SIMAR
ESOMAR
TGI Network
American Marketing Association.

Kontakt

Daniel Prokop
gsm: 608 333 902
daniel.prokop@median.cz

MEDIAN
Národních hrdinů 73
Praha 9, 190 12
www.median.cz
Tel: + 420 225 301 111

